

POSUDOK

k návrhu na vymenovanie doc. PhDr. Michala Šmigela, PhD.
za profesora v odbore Slovenské dejiny

Doc. PhDr. Michal Šmigel, PhD. patrí k strednej generácii slovenských historikov, ktorá stála pred výzvou nových prístupov a interpretácii dejín po spoločenských zmenách v roku 1989. Počiatky jeho vedeckú kariéry siahajú do doktorandského štúdia, ktoré začal po absolvovaní magisterského stupňa štúdia na katedre histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, keď ako interný doktorand tejto fakulty v roku 2006 úspešne obhájil svoju dizertačnú prácu na tému *Opcia a presídlenie občanov Československa do ZSSR na základe československej dohody z 10. júla 1946*. Už tu badať jeho smerovanie a profiláciu na problematiku, týkajúcu sa tabuizovaných, a pred rokom 1989 jednostranne interpretovaných tém československo-sovietskych a užšie česko-slovensko-ukrajinsko-poľsko-rusínskych vzťahoch po roku 1945. Týmto témam ostal aj naďalej verný, čo dokladá jeho habilitačná práca *Banderovci na Slovensku v rokoch 1945 – 1948* obhájená v roku 2008 na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, ale aj bohatá vedeckovýskumná a publikačná činnosť. Z dizertačnej a habilitačnej práce Doc. PhDr. M. Šmigela, PhD. vychádzajú jeho dve azda najznámejšie monografie: *Banderovci na Slovensku 1945 - 1947 : niektoré aspekty pôsobenia jednotiek Ukrajinskej povstaleckej armády na území krajiny* (2007, 2008) a *Opcia a presídlenie Rusínov do ZSSR (1945 – 1947) : na základe československo-sovietskej dohody z 10. júla 1946* (2005 – 2011). Dôkladný primárny archívny výskum, profesionálny spôsob spracovania týchto tém dokladá skutočnosť, že obidve monografie vyšli v dvoch vydaniach. V prvom prípade veľmi diskutovanú, citlivú a v širšej verejnosti rozporne a jednostranne vnímanú tému banderovcov dokázal spracovať kriticky, objektívne a s nadhľadom a zasadiť ju do širšieho spoločenského, politického a sociálneho rámca zložitého obdobia po druhej svetovej vojne. V druhom prípade sa zaoberal „zabudnutou“, no dodnes citlivou témou opcie sovietskeho občianstva a presídlením 12 000 Rusínov zo Slovenska do Sovietskeho zväzu v rokoch 1945 – 1947, na územie ukrajinskej Volyne a ich snahu o návrat na Slovensko. Aj tu preukázal profesionálny prístup a posunul znalosti o tejto problematike na vyšší stupeň. Základné výskumné témy banderovci a optanti možno označiť u Doc. PhDr. M. Šmigela, PhD. ako východiskové. Postupne ich rozpracovával

a precizoval. Tak vznikli ďalšie domáce i zahraničné monografie, kapitoly v monografiách, štúdie a edície prameňov. Aj tieto diela dosahujú kvalitnú odbornú úroveň. Vďaka využitiu ukrajinských, ruských a poľských archívov umožňujú hlbší, komplexnejší a obohacujúcejší pohľad na problematiku. Doc. PhDr. M. Šmigel', PhD. sa popri spomenutých pôvodných témach začal intenzívnejšie venovať aj téme antisemitizmu na Slovensku v povojnovom období. To však nemožno chápať ako neorganický krok v jeho zameraní, pretože nadväzuje na ním spracovávané témy a skúmané obdobie.

Doc. PhDr. M. Šmigel', PhD. preukazuje živú vedecko-výskumnú aktivitu, čo dokumentuje jeho účasť v grantových projektoch. Bol hlavným riešiteľom piatich grantov VEGA, zástupcom hlavného riešiteľa v piatich projektoch VEGA, spoluriešiteľom v siedmich grantových projektoch a ôsmich medzinárodných grantových projektoch. Inauguranciu preukazuje kontinuitu nielen svojej vedecko-výskumnej, ale aj pedagogickej činnosti. Pritom treba zdôrazniť, že nejde o všedného, priemerného pedagóga, ale o kvalitného zanieteneho pedagóga, ktorý má svoju charizmu, vie úspešne pracovať so študentami, vedie viaceré predmety, zamerané na všeobecné dejiny 19. a 20. storočia, ruské (sovietske) dejiny 20. storočia a slovenské dejiny po roku 1945 v kontexte stredoeurópskych dejín, s osobitným zreteľom na obdobie ohraničené rokmi 1945 – 1948. Pre študentov vydáva potrebnú študijnú literatúru. Doc. PhDr. M. Šmigel', PhD. sa pravidelne zúčastňuje medzinárodných i domácich vedeckých podujatí (konferencie, semináre, workshopy), absolvoval viacero výskumných a prednáškových pobytov v zahraničí, má dostatočné skúsenosti s expertíznou a posudzovateľskou činnosťou. Po uvedení týchto skutočností možno konštatovať, že Doc. PhDr. M. Šmigel', PhD. je rešpektovanou osobnosťou v domácej i zahraničnej vedeckej komunite. Dokladá to nielen jeho bohatá vedecko-výskumná a publikačná činnosť, ale aj členstvo vo viacerých redakčných radách a vedeckých grémiách. Stanovené inauguračné kritériá spĺňa a takmer vo všetkých bodoch prekračuje.

Po komplexnom posúdení diela a vedecko-výskumnej činnosti Doc. PhDr. Michala Šmigel'a, PhD. konštatujem, že jej vedecká, odborná, pedagogická a popularizačná práca inauguranta dosahuje požadovanú odbornú úroveň a spĺňa stanovené kritériá na vymenovanie za profesora na Filozofickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Preto odporúčam, aby bol inaugurovaný a vymenovaný za profesora v odbore Slovenské dejiny.

Bratislava 20. januára 2022

prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.